

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

***ATASKAITA
APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS ORGANIZAVIMĄ IR TEIKIMĄ
2010 M.***

**Vilnius
2011**

Ataskaita apie antrinės teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą parengta, remiantis valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų (toliau vadinama – Tarnybos) veiklos ataskaitomis (toliau vadinama – ataskaitos), parengtomis ir pateiktomis Teisingumo ministerijai, vadovaujantis Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklos ataskaitų rengimo ir pateikimo Teisingumo ministerijai taisyklėmis (toliau vadinama – Taisyklės), patvirtintomis teisingumo ministro 2008 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1R-279.

Šioje ataskaitoje apibendrinami ir analizuojami Tarnybų ataskaitose pateikti duomenys. Ataskaitinis laikotarpis 2010-01-01 – 2010-12-31. Palyginimui pateikiami svarbiausi 2007, 2008 ir 2009 m. Tarnybų veiklos, organizuojant ir teikiant antrinę teisinę pagalbą, ataskaitų apibendrinti duomenys.

I. INFORMACIJA APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ

1.1. Priimtų sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pasiskirstymas pagal gautus prašymus

2010 m. gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius buvo didesnis negu 2007, 2008 ir 2009 m. **2010 m. iš viso buvo gauta 16027 prašymai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, **9,22 proc.** daugiau nei 2009 m. (2009 m. buvo gauti 14674 prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. buvo gauti 11067 prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą, 2007 m. – 8191 prašymas).

Iš visų 2010 m. gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą 91,03 proc. atvejų buvo priimtas sprendimas suteikti antrinę teisinę pagalbą (14589 sprendimai) (2009 m. tokie sprendimai sudarė 90,83 proc.), 5,34 proc. atvejų buvo priimtas sprendimas atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą (952 sprendimai) (2009 m. tokie sprendimai sudarė 6,71 proc.), 3,31 proc. atvejų sprendimas nebuvo priimtas (531 atvejų) (2009 m. tokie atvejai sudarė 2,8 proc.).

Daugiausia prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą buvo gauta Kauno Tarnyboje, Šiaulių Tarnyboje, Vilniaus Tarnyboje, Panevėžio Tarnyboje, Klaipėdos Tarnyboje (mažėjimo tvarka).

Daugiausia prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą patenkino Panevėžio Tarnyba (95,48 proc.), Vilniaus Tarnyba (95,44 proc.), Šiaulių Tarnyba (94,52 proc.), Kauno Tarnyba (86,92 proc.), Klaipėdos Tarnyba (83,62 proc.).

2010 m. Tarnybose priimti **952 sprendimai atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. Tarnybos priėmė 552 tokius sprendimus, 2008 m. – 643 sprendimus, 2009 m. – 985 sprendimus). Daugiausia sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą buvo priimta Kauno tarnyboje (373 sprendimų). Vilniaus Tarnyboje buvo priimtas 191 sprendimas toks sprendimas, Klaipėdos Tarnyboje – 191 sprendimas), Šiaulių Tarnyboje – 115 sprendimų, Panevėžio Tarnyboje – 82 sprendimai.

Kauno Tarnyba nurodė, kad daugiausia sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą priimta dėl netinkamai užpildytų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą ar nepateiktų pareiškėjo reikalavimą pagrindžiančių dokumentų bei dokumentų, įrodančių pareiškėjo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą (jeigu asmuo per Tarnybos nustatytą laiką nepatikslinka prašymo suteikti teisinę pagalbą ar nepateikia jo reikalavimą pagrindžiančių dokumentų bei dokumentų, įrodančių jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą) (137), dėl nepagrįstų reikalavimų (77), dėl viršytų turto ir pajamų dydžių antrinei teisinei pagalbai gauti (70), tais atvejais, kai pareiškėjai nesutinka apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų (29), kai gali reikiamas teisine paslaugas gauti nesinaudojant valstybės garantuojama teisine pagalba (9), kai kreipėsi dėl neturtinės žalos,

susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau nepatyrė turtinės žalos (9), jeigu galimos antrinės teisinės pagalbos išlaidos gerokai viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį (11), jeigu prašymai susiję su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės-komercinės veiklos (8), jeigu pareiškėjui antrinė teisinę pagalbą teikiama daugiau kaip trijose byloje (8), jeigu atstovavimas byloje neperspektyvus (7), jeigu pareiškėjas kreipėsi ne dėl savo teisių pažeidimo (5), jeigu pats pareiškėjas savarankiškai be advokato pagalbos gali įgyvendinti arba apginti savo teises (3).

2010 m. gruodžio 31 d. Tarnybose buvo **541 prašymų, dėl kurių sprendimas nebuvo priimtas** (2007 m. buvo 504 tokie prašymai, 2008 m. – 289 prašymai, 2009 m. – 411 prašymų). Prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą, dėl kurių sprendimas nepriimtas, skaičius buvo didžiausias Klaipėdos Tarnyboje (213 prašymų) ir Kauno Tarnyboje (106 prašymai).

Klaipėdos Tarnyba informavo, kad joje buvo 213 prašymų, pagal kuriuos sprendimas nebuvo priimtas, dėl šių priežasčių: persiųsti kitai Tarnybai pagal kompetenciją, nusišalinta ir pasiūsta kitom Tarnyboms, pakartotiniai, pareiškėjui nepateikus prašymą pagrindžiančių dokumentų, pateikus nepasirašytus prašymus suteikti antrinę teisinę pagalbą, prašymuose nenurodžius, ar pareiškėjas sutinka apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, jeigu bus nustatyta, kad valstybė jam garantuos ir apmokės 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Visais šiais atvejais Klaipėdos Tarnyba raštu prašydavo pareiškėjo patikslinti prašymą arba pateikti jį pagrindžiančius dokumentus. Pareiškėjui per Tarnybos nustatytą terminą nepatikslinus prašymo ar nepateikus Tarnybos prašomų dokumentų, prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą buvo paliekami nenagrinėtais.

Kauno Tarnyba informavo, kad joje buvo gauti 106 prašymai, dėl kurių sprendimai nepriimti, nes 90 prašymų buvo palikti nenagrinėtais ir 16 prašymų persiųsti kitai Tarnybai ar institucijai pagal kompetenciją. Prašymai palikti nenagrinėtais, kai:

- pareiškėjas pats atsisakė pagalbos, o sprendimas dėl ATP teikimo (neteikimo) jam dar nebuvo priimtas;
- dėl to paties pagrindo ir dalyko jau buvo priimtas Tarnybos sprendimas;
- prašymas suteikti ATP buvo pareiškėjo nepasirašytas;
- pareiškėjas mirė, o sprendimas dėl ATP teikimo (neteikimo) buvo dar nepriimtas.

2010 m. priimti **1710 sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą**, tai sudaro **11,72 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus (2007 m. sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą (**905** sprendimai) sudarė **12,7 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus, 2008 m. – **9,1 proc.** (**922** sprendimai), 2009 m. – **8,2 proc.** (**1096** sprendimai)). Daugiausia sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo priimta Šiaulių Tarnyboje (1036 sprendimai) ir Vilniaus Tarnyboje (309 sprendimų). Kitose Tarnybose sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo mažiau – Kauno Tarnyboje – 80 sprendimai, Klaipėdos Tarnyboje – 234 sprendimai, Panevėžio Tarnyboje – 42 sprendimų.

Šiaulių Tarnyba nurodė, kad *daugiausia sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo priimta dėl to, kad pareiškėjai, praėjus 12 mėnesių nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepateikdavo gyventojų (šeimos) turto deklaracijos (766)*. 112 pareiškėjų kreipėsi į Šiaulių Tarnybą prašydami nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą savo pareiškimu, 33 atvejais buvo priimti sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą dėl bylos neperspektyvumo. 125 atvejais antrinės teisinės pagalbos teikimas buvo nutrauktas pagal gautus pranešimus dėl pareiškėjų nebendradarbiavimo ir kitų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo numatytų atvejų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimo. Atkreiptinas dėmesys, kad didelius statistinius duomenų skirtumus lemia ne vienodais metodais renkama statistika. Šiaulių Tarnyboje didžiąją dalį atvejų sudarė atvejai, kai sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo priimti dėl to, kad pareiškėjai, praėjus 12 mėnesių nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepateikdavo gyventojų (šeimos) turto deklaracijos (766). Tuo tarpu Vilniaus Tarnyba neįskaito šių atvejų į sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos kaičių, nes sprendimas

suteikti antrinę teisinę pagalbą galioja 1 metus laiko. Pasibaigus sprendimo galiojimui, Vilniaus Tarnybos nuomone, nebeaktualus ir teisinės pagalbos nutraukimo klausimas. Vilniaus Tarnyba tokiais atvejais nenutraukia antrinės teisinės pagalbos teikimo, bet rašo pareiškėjams raštus, kad reikalinga pateikti naują deklaraciją (jei pareiškėjas nepateikia naujos deklaracijos, duomenų apskaitos programoje fiksuojama, kad antrinė teisinė pagalba baigta teikti (tačiau šie atvejai nepatenka į statistiką, nes tai nėra sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą)).

Vilniaus Tarnyba informavo Teisingumo ministeriją, kad didžioji dalis sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimo buvo priimta dėl to, kad pareiškėjai pateikė prašymą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą (128 atvejų), 27 atvejais konstatuota, kad atstovavimas byloje neperspektyvus, 113 atveju dėl to, kad pareiškėjas nebendradarbiavo su advokatu.

2010 m. Tarnybos priėmė **653 sprendimus dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo**, tai sudaro **6,6 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus (2007 m. sprendimai dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo (**560** sprendimų) sudarė **7,9 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus, 2008 m. – **6,1 proc.** (**615** sprendimų), 2009 m. – **6,6 proc.** (**875** sprendimai)). Visose Tarnybose, išskyrus Šiaulių Tarnybą, sprendimų dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo skaičius buvo panašus (Vilniaus Tarnyboje – 134 sprendimai, Kauno Tarnyboje – 115 sprendimai, Klaipėdos Tarnyboje – 122 sprendimai, Šiaulių Tarnyboje – 177 sprendimų, Panevėžio Tarnyboje – 105 sprendimai).

Šiaulių Tarnyba nurodė, kad pakeitimai vyko tiek pačių advokatų, tiek pareiškėjų prašymu. Didžioji dalis sprendimų dėl advokato pakeitimo buvo dėl sutarties nutraukimo su vienu advokatu, nuolat teikusiu antrinę teisinę pagalbą, taip pat dėl didelio advokatų darbo krūvio, jo intensyvumo ir siekiant tinkamai (operatyviai) užtikrinti antrinės teisinės pagalbos teikimą.

2010 m. **gauta 112 skundų dėl advokatų, teikiamos antrinės teisinės pagalbos** (2008 m. tokių skundų buvo **90**, 2009 m. – **50** skundų), daugiausia iš jų Klaipėdos Tarnyboje (50 skundų). Kitose Tarnybose gautų skundų dėl advokatų teikiamos teisinės pagalbos skaičius: Vilniaus Tarnyboje – 12 skundų, Kauno Tarnyboje – 7 skundai, Šiaulių Tarnyboje – 35 skundai, Panevėžio Tarnyboje – 8 skundai.

Klaipėdos tarnyba informavo, kad per ataskaitinį laikotarpį Klaipėdos Tarnyboje buvo gauta 50 skundų dėl advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos. Iš 50 pateiktų skundų, 35 skundai buvo pateikti tų pačių asmenų, kurie nuolat skundė bet kokius Tarnybos ar antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato veiksmus. Apibendrinus visus gautus skundus Klaipėdos Tarnyba nustatė, kad 3 gauti skundai dėl kokybės buvo persiųsti nagrinėti Lietuvos advokatūrai, 21 skundas buvo gautas iš Teisingumo ministerijos dėl Klaipėdos Tarnybos bei dėl advokatų teikiančių antrinę teisinę pagalbą veiksmų, 9 skundai buvo gauti iš pareiškėjų dėl advokato pakeitimo, įvardijant pagrindinę priežastį advokato užimtumą bei likusieji 17 skundų Klaipėdos Tarnyboje buvo gauti iš asmenų, kurie nuolat skundžia bet kokią Tarnybos ar advokato veiksmą. Pažymėtina, kad į šių skundų skaičių buvo įskaičiuota ir Klaipėdos apygardos administraciniam teismui paduoti pareiškėjų skundai dėl advokatų teikiamos teisinės pagalbos kokybės, kuriuos pagal Tarnybos duomenimis Klaipėdos apygardos administracinis teismas atmetė kaip nepagrįstus.

Šiaulių tarnyba nurodė, kad 35 pateikti skundai buvo gauti iš pareiškėjų dėl advokatų veiklos kokybės. Didžioji dalis skundų buvo dėl advokatų nepakankamo bendradarbiavimo su pareiškėju. Šiaulių tarnyba nurodė, jog advokatai neužtikrindavo tinkamo antrinės teisinės pagalbos teikimo dėl didelio darbo krūvio. Tarnyba gavusi pareiškėjo skundą, išsiaiškino susidariusią situaciją ir esant būtinumui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimdavo sprendimą dėl advokato pakeitimo.

2010 m. **apskūsti 137 Tarnybų priimti sprendimai** (2007 m. – **195** Tarnybų sprendimai, 2008 m. – **173** sprendimai, 2009 m. – **134** sprendimai). Apskūstų Tarnybų sprendimų skaičius kiekvienoje Tarnyboje pasiskirstė taip: Klaipėdos Tarnyboje – 57, Vilniaus Tarnyboje – 36 skundai,

Kauno Tarnyboje – 26 skundai, skundai, Šiaulių Tarnyboje – 11 skundų, Panevėžio Tarnyboje – 7 skundai.

Klaipėdos Tarnyba pranešė, kad iš 57 apskųstų antrinės teisinės pagalbos sprendimų, Klaipėdos Tarnyba pralaimėjo 5 bylas. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad iš 57 apskųstų sprendimų, 54 sprendimai buvo apskųsti tų pačių pareiškėjų, arba tų pačių pareiškėjų atstovaujančių pagal įgaliojimą kitus asmenis, kurie skundžia bet kokį Klaipėdos Tarnybos sprendimą. Per 2010 m. buvo 18 apskųstų sprendimų ir apeliacinė tvarka.

Vilniaus Tarnyba nurodė, kad iš 36 skundų dėl Tarnybos priimtų sprendimų, 31 skundą pateikė trys nuolat antrinės teisinės pagalbos teikimu beiskundžiantys pareiškėjai.

2007 m. apskųsti Tarnybų priimti sprendimai sudarė **2,73 proc.** nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų, 2008 m. apskųsti Tarnybų priimti sprendimai sudarė **1,71 proc.** nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų, 2009 m. **0,78** proc. nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų, 2010 m. **0,94 proc.** nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų. 2010 m. buvo apskųsta 3 sprendimais daugiau nei 2009 m.

2010 m. iš 14589 sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą, 4,49 proc. sprendimų buvo teikti antrinę teisinę pagalbą administracinėse bylose (655 sprendimai), 83,51 proc. sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose (12183 sprendimų), 11,99 proc. sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose (1749 sprendimų), 0,014 proc. sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose (2 sprendimai).

Pažymėtina, kad didžiąją dalį teikiamos antrinės teisinės pagalbos sudaro baudžiamosios bylos, kai pagal ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimą ar teismo nutartį yra skiriamas būtinas gynėjas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau vadinama – BPK) 51 straipsniu ir kitais įstatymų nustatytais atvejais, kai gynėjo dalyvavimas yra privalomas. **Antrinė teisinė pagalba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi 2010 m. buvo teikta 32553 bylose** (2007 m. – 35927 bylose, 2008 m. – 34019 bylose 2009 m. – 28554 bylose), t. y. **69,05 proc.** antrine teisine pagalba pasinaudojusių asmenų antrinę teisinę pagalbą buvo suteikta ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi (2008 m. buvo 77 proc. tokių atvejų, 2009 m. – 68,2 proc.).

2010 m. iš viso antrine teisine pagalba pasinaudojo 47142 asmenys (2007 m. – 43063 asmenys, 2008 m. – 44154 asmenys, 2009 m. – 41883 asmenys).

Informacija apie antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimą iš nepagrįstai antrinę teisinę pagalbą gavusių pareiškėjų:

Kauno Tarnyba 2010-08-30 sprendimu Nr. TP-2-(2.2)-10-N-3315-2861 nutraukė antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui A. B. dėl piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba ir 2010 m. išreikalavo 300 Lt valstybės patirtų išlaidų už antrinės teisinės pagalbos teikimą.

Kauno Tarnyba 2009-09-04 sprendimu Nr. TP-2-(2.2)-09-N-2377-2808 nutraukė antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui V.D. dėl piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba ir kreipėsi į teismą dėl 2229,91 Lt valstybės patirtų išlaidų už antrinės teisinės pagalbos teikimą. Šiuo metu vyksta bylinėjimosi procesas apeliacinėje instancijoje.

Per 2010 m. Klaipėdos Tarnyba pagal 6 sprendimus nutraukė antrinės teisinės pagalbos teikimą asmeniui nustačius, kad asmuo sąmoningai pateikė neteisingą informaciją apie savo turtą ir pajamas. Klaipėdos Tarnybos priimti sprendimai apskųsti, bylos dar neišnagrinėtos.

Asmenų naudojimosi antrine teisine pagalba aktyvumą atspindi asmenų, kuriems buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, skaičiaus (įvertinant tiek tuos asmenis, kuriems antrinė teisinė pagalba buvo suteikta Tarnybos sprendimu, tiek ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi) ir Tarnybos veiklos teritorijoje gyvenančių gyventojų skaičiaus santykis (išreikštas procentais):

- Vilniaus Tarnybos veiklos teritorijoje – 1,76 proc.
- Panevėžio Tarnybos veiklos teritorijoje – 1,67 proc.
- Klaipėdos Tarnybos veiklos teritorijoje – 1,39 proc.
- Šiaulių Tarnybos veiklos teritorijoje – 1,7 proc.
- Kauno Tarnybos veiklos teritorijoje – 1,11 proc.

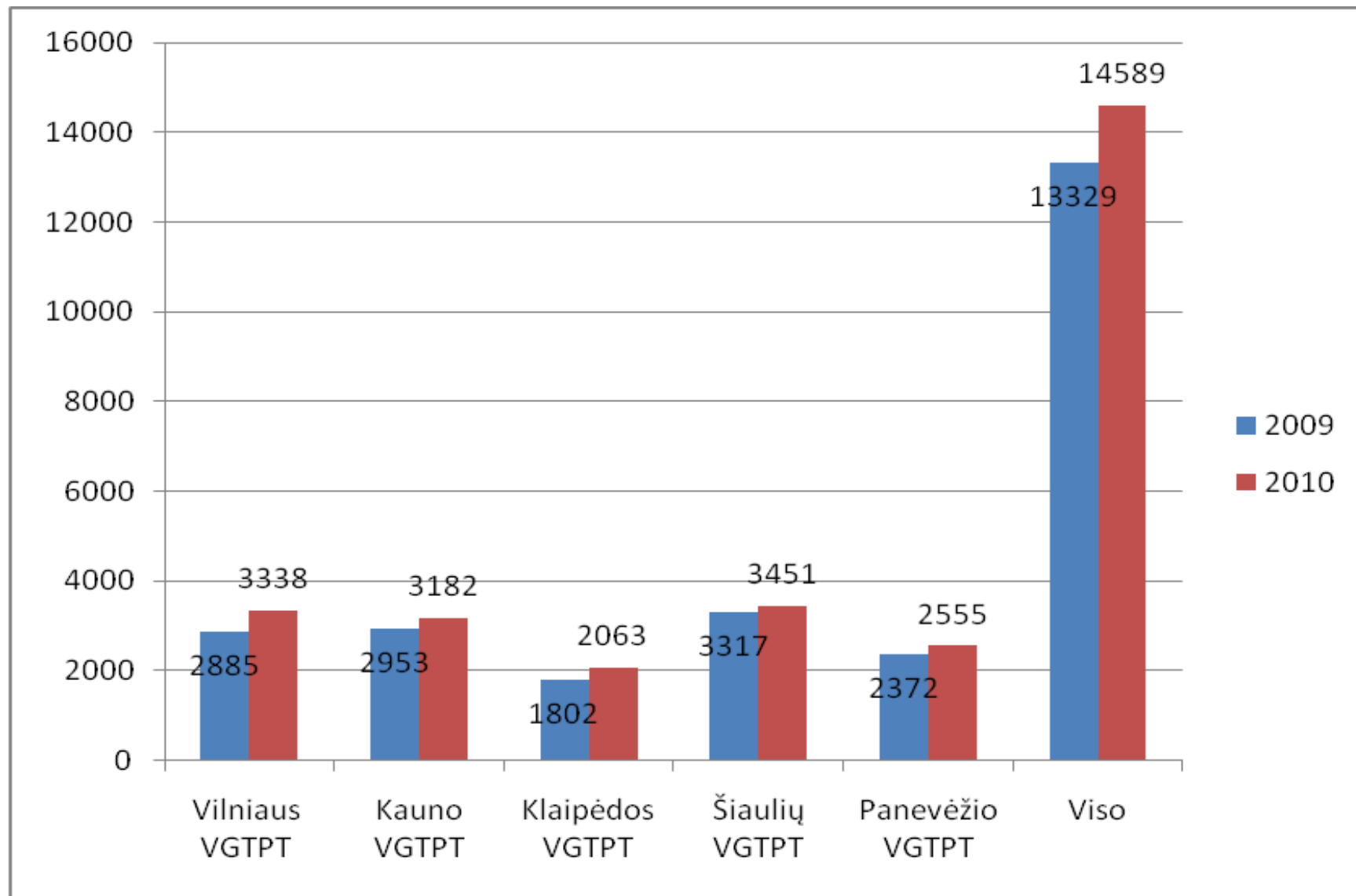
Asmenų naudojimosi antrine teisine pagalba pagal priimtus Tarnybų sprendimus aktyvumą atspindi asmenų, kuriems buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, skaičiaus ir Tarnybos veiklos teritorijoje gyvenančių gyventojų skaičiaus santykis (išreikštas procentais):

- Šiaulių Tarnybos veiklos teritorijoje – 0,71 proc.
- Panevėžio Tarnybos veiklos teritorijoje – 0,63 proc.
- Klaipėdos Tarnybos veiklos teritorijoje – 0,43 proc.
- Vilniaus Tarnybos veiklos teritorijoje – 0,42 proc.
- Kauno Tarnybos veiklos teritorijoje – 0,41 proc.

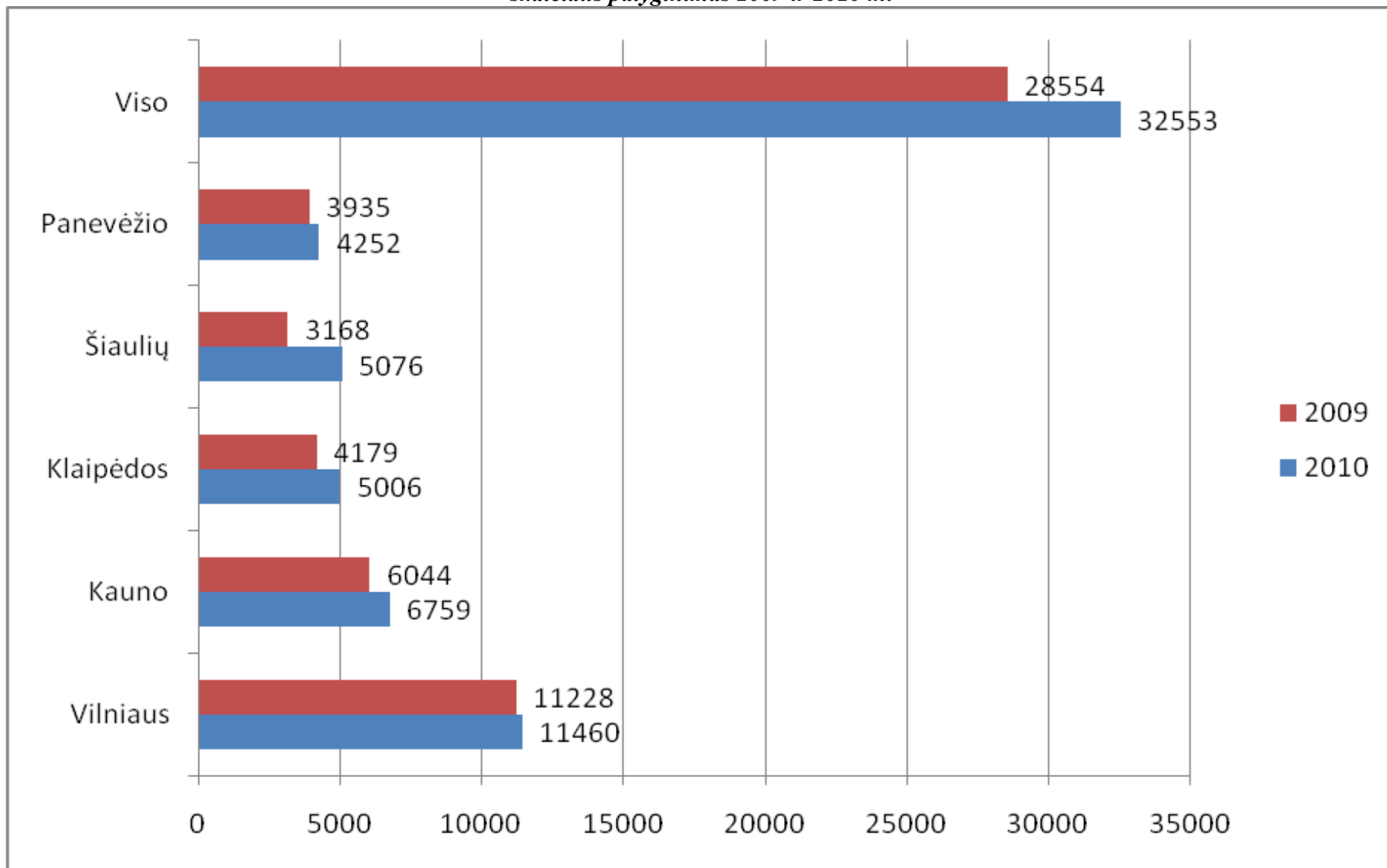
Priimtų sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pasiskirstymas pagal gautus prašymus

Kategorija	Vilniaus VGTPT	Kauno VGTPT	Klaipėdos VGTPT	Šiaulių VGTPT	Panevėžio VGTPT	Viso 2010	Viso 2009	Viena Tarnyba/mėn vidutiniškai	
								2010	2009
Gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	3572	3661	2467	3651	2676	16027	14674	267,1	244,6
Iš jų: sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	3338	3182	2063	3451	2555	14589	13329	243,2	222,2
Iš jų: sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	191	373	191	115	82	952	985	15,9	16,4
Iš jų: prašymų, dėl kurių sprendimas nepriimtas, skaičius	98	106	213	85	39	541	411	9	4,8

Diagrama atspindi sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus didėjimo tendenciją tiek visose Tarnybose, tiek kiekvienoje iš jų

Baudžiamųjų bylų, kuriose antrinė teisinė pagalba buvo teikta pagal ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimą ar teismo nutartį, skaičiaus palyginimas 2009 ir 2010 m.

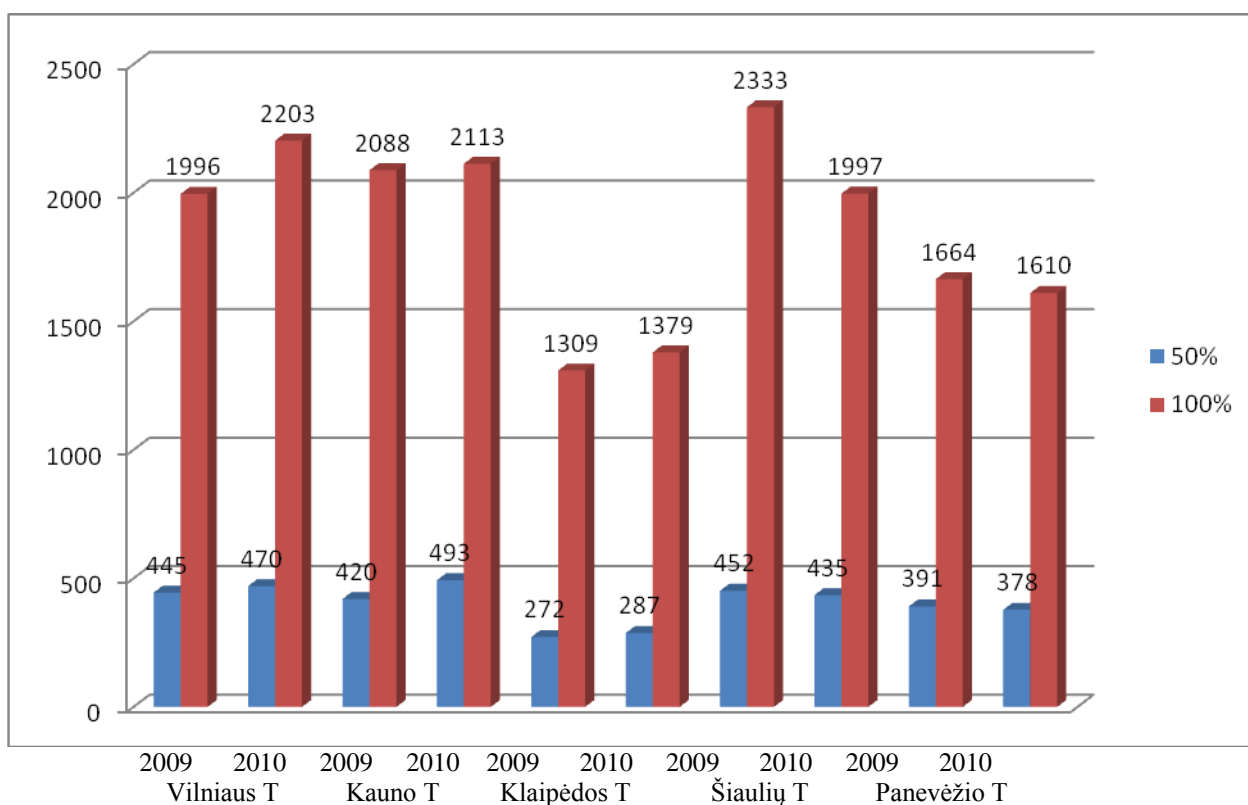

1.2. Informacija apie asmenų, kuriems buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, pasiskirstymą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti

2010 m. buvo priimti **14589 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą iš kurių:

- **9302 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas pirmasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **63,76 proc.** nuo visų sprendimų).
- **2063 sprendimų** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas antrasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **14,14 proc.** nuo visų sprendimų).
- **3224 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatyti antrinės teisinės pagalbos, neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, teikimo pagrindai (tai sudaro **22,09 proc.** nuo visų sprendimų).

Sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą pasiskirstymas pagal turto ir pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti

II. ADVOKATŲ, TEIKIANČIŲ ANTRINĘ TEISINĘ PAGALBĄ, SKAIČIUS, DARBO KRŪVIS, APMOKĖJIMAS ADVOKATAMS UŽ SUTEIKTĄ ANTRINĘ TEISINĘ PAGALBĄ

2.1. Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius

Teisingumo ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1R-276, nustatytas advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius – 72 advokatai. 2010 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis faktiškai dirbo **68 advokatai, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. Tarnybos buvo sudariusios sutartis su 64 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. – su 70 advokatų, 2009 m. – su 67,93 advokatais), iš jų su **31 advokatu, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą** civilinėse-administracinėse bylose (2007 m. su Tarnybomis buvo sudarę sutartis 26 advokatai, nuolat teikiantys antrinę teisinę pagalbą civilinėse-

administracinėse bylose, 2008 m. – 32 advokatai, 2009 m. – 32,65 advokatai) ir su **37 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose** (2007 m. Tarnybos buvo sudariusios sutartis su 38 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, 2008 m. – 38 advokatai, 2009 m. – 35,28 advokatai).

2010 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis dirbo **352 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis dirbo 403 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. – 374 advokatai, 2009 m. – 376 advokatai).

2.2. Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

Advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

Vidutinis advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis per mėnesį buvo mažiausias Kauno Tarnyboje (4,2 bylos per mėnesį). Šiaulių Tarnyboje prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai vidutiniškai dirbo su 11,3 bylomis per mėnesį.

<i>Tarnyba</i>	<i>Vilniaus</i>	<i>Kauno</i>	<i>Klaipėdos</i>	<i>Šiaulių</i>	<i>Panevėžio</i>	<i>Viso</i>
Advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą (ATP), skaičius	125	87	53	43	44	352
Bylų, kuriose teikta ATP, skaičius	9471	4346	4593	5819	4888	29117
Vidutinis vienam advokatui tenkantis bylų, kuriose buvo teikta ATP, skaičius	75.8	50	86.7	135.3	111.1	82.71
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėnesį	6.3	4.2	7.2	11.3	9.3	6.9

2007 m. 403 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 32604 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2008 m. 375 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 32606 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2009 m. 376 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 23421 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2010 m. 352 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 29117 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo toks pats kaip 2007–2009 m. – 7 bylos per mėnesį.

Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

2010 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 11,2 bylų per mėnesį (didžiausias darbo krūvis buvo Panevėžio Tarnyboje –15,8 bylos per mėnesį, mažiausias Vilniaus Tarnyboje – 9,1 bylos per mėnesį). 2008 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį. 2009 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 10,9 bylos per mėnesį.

2010 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 24,1 bylų per mėnesį (didžiausias darbo krūvis buvo Šiaulių Tarnyboje – 27,3 bylos per mėnesį, mažiausias Klaipėdos Tarnyboje – 21,4 bylų per mėnesį). 2008 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 19 bylų per mėnesį (detalesnė informacija pateikta žemiau pateiktose lentelėse). 2009 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 25,2 bylų per mėnesį (detalesnė informacija pateikta žemiau pateiktose lentelėse).

Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, vidutinio darbo krūvio nustatymo klausimas buvo spręstas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos 2010-01-19 posėdyje. Nuspręsta, kad nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiantiems advokatams per mėnesį turėtų būti skiriama nuo 9 iki 12 naujų bylų, o nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiantiems advokatams – nuo 23 iki 26 naujų bylų.

Įvertinus žemiau esančiose lentelėse pateiktus duomenis, darytina išvada, kad nė vienoje Tarnyboje civilinėse-administracinėse bylose nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai nedirbo mažesniu krūviu nei buvo nuspręsta Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos 2010-01-19 posėdyje. Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio Tarnybose šie advokatai dirbo didesniu nei rekomenduota krūviu.

Klaipėdos Tarnyboje baudžiamosiose bylose nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai dirbo mažesniu krūviu nei buvo nuspręsta Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos 2010-01-19 posėdyje. Klaipėdos Tarnyba 2011-07-12 raštu Nr. (1.9)SR-2666 informavo Teisingumo ministeriją, kad tokia situacija susidarė dėl to, kad Tarnyba yra sudariusi sutartis su 5 tik baudžiamosiose bylose antrinę teisinę pagalbą teikiančiais advokatais. 1 advokatė teikia antrinę teisinę pagalbą ir civilinėse, ir baudžiamosiose bylose, baudžiamosios bylos sudaro nedidelę dalį jos krūvio (į mėnesį ji vidutiniškai gauna tik po 5 naujomis baudžiamasias bylas). Iš metinio baudžiamųjų bylų skaičiaus (1539) atėjus bylas, su kuriomis dirbo ši advokatė (67) ir gautą sumą padalinus iš 5 advokatų ir 12 mėnesių, gaunamas vidutinis vieno baudžiamosiose bylose nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato darbo krūvis lygus 24,53 naujos bylos per mėnesį.

Šiaulių Tarnyboje baudžiamosiose bylose nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai dirbo didesniu nei rekomenduota krūviu.

Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

1) Nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų darbo krūvis

Tarnyba	Civilinių-administracinių bylų skaičius					
	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	10	6	7	6	3	32
Bylų, kuriose pradėta teikti antrinė teisinė pagalba, skaičius, vnt.	1089	971	934	822	468	4284
Vidutinis vienam advokatui tenkantis naujų bylų, kuriose buvo teikta antrinė teisinė pagalba, kiekis, vnt.	108.9	161.8	133.4	137	156	133.9
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėn., vnt.	9.1	13.5	11.1	11.4	13	11.2

2) Nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų darbo krūvis

Tarnyba	Baudžiamųjų bylų skaičius					
	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	11	10	6	5	5	37
Bylų, kuriose pradėta teikti antrinė teisinė pagalba, skaičius, vnt.	3314	2774	1539	1635	1451	10713
Vidutinis vienam advokatui tenkantis bylų, kuriose buvo teikta antrinė teisinė pagalba, kiekis, vnt.	301.3	277.4	256.5	327	290.2	289.5
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėn., vnt.	25.1	23.1	21.4	27.3	24.2	24.1

2.3. Apmokėjimas advokatams už suteiktą antrinę teisinę pagalbą

Advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2010 m. mokėtina suma – 4 828 330,87 Lt (iš jų 2 322 204,42 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose ir 2 506 126,45 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

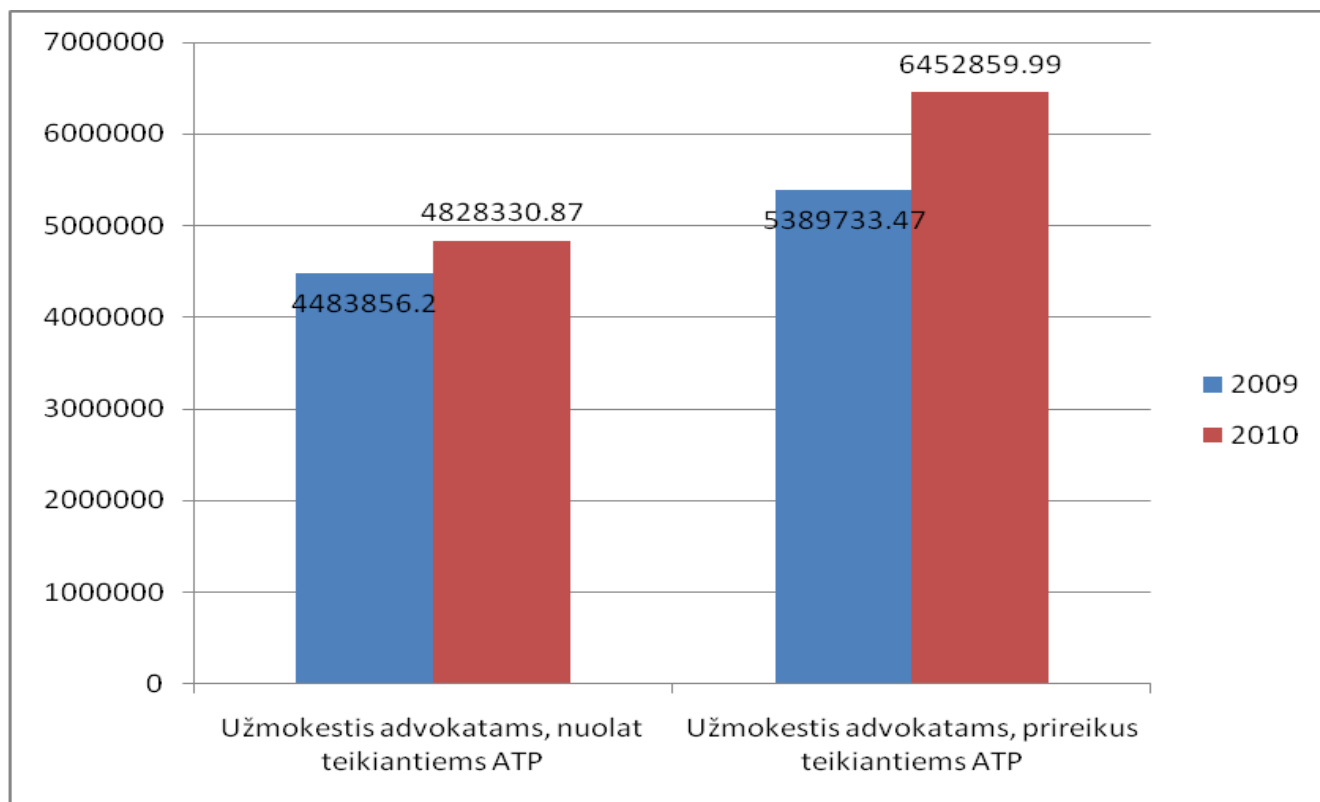
Advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2009 m. mokėtina suma – 4 483 856,20 Lt (iš jų 2 161 097,96 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose ir 2 322 758,24 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

Advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. buvo išmokėta **4 903 395,54 Lt** (iš jų 2 001 890,71 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose ir 2 901 504,8 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose). 2007 m. advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, buvo išmokėta 3 495 750,79 Lt.

Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, 2010 m. mokėtinas užmokesčio dydis – 6 452 859,99 Lt (iš jų 19 227,79 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą administracinėse bylose, 1 895 941,1 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose, 4 537 691,1 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, 2009 m. mokėtinas užmokesčio dydis – 5 389 733,47 Lt (iš jų 22 061,58 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą administracinėse bylose, 1 482 628,5 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose, 3 885 043,39 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. buvo išmokėta **5 975 599 Lt** (iš jų 18 509,03 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą administracinėse bylose, 1 097 949,86 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose, 4 856 550,91 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose ir 2588,84 Lt išmokėta kaip užmokestis advokatams ir advokatų padėjėjams, teikusiems teisinę pagalbą pagal sprendimus dėl valstybinės teisinės pagalbos, priimtus iki 2005 m. gegužės 1 d.). 2007 m. advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, buvo išmokėta 5 309 164,65 Lt.

Nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams 2010 m. už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokėtina suma 3 444 474,67 Lt didesnė nei 2009 m. mokėtina suma. Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2010 m. mokėtina suma 1 063 126,52 Lt didesnė nei 2009 m. mokėtina suma.

Manytina, kad 2010 m. advokatams išmokėta užmokesčio už suteiktą antrinę teisinę pagalbą suma yra didesnė nei 2009 m. išmokėta užmokesčio suma dėl to, kad 2010 m. antrine teisine pagalba pasinaudojo 12,56 proc. daugiau asmenų nei 2009 m. (2009 m. – 41 883 asmenys, 2010 m. – 47 142 asmenys.)

Lėšų suma skirta antrinei teisinei pagalbai teikti 2005-2009 m.:

2005 – 7 860 000 Lt
 2006 – 11 138 000 Lt
 2007 – 12 312 200 Lt
 2008 – 15 555 300 Lt
 2009 – 13 245 000 Lt
 2010 – 13 487 000 Lt

Tarnybų kreditorinis įsiskolinimas 2006-2010 m. (kiekvienų metų gruodžio 31 dieną):

2006 m. – 100 Lt.
 2007 m. – 2000 Lt.
 2008 m. – 265 500 Lt.
 2009 m. – 1 558 100 Lt.
 2010 m. – 2 430 000 Lt.
 2010 m. kreditorinis įsiskolinimas buvo padengtas 2011 m. iš 2011 metams skirtų asignavimų.

Paminėtina, kad, siekiant spresti su Tarnybų kreditoriniu įsiskolinimu susijusias problemas, Teisingumo ministerijoje svarstomas Advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 69, 21 ir 26 punktų pripažinimo netekusiais galios klausimas (atsisakant

užmokesčio dydžių didinimo, kai ginamasis yra suimtas ir tais atvejais, kai ieškinyje, pareiškime, prašyme ar skunde pareiškimas daugiau nei vienas savarankiškas reikalavimas).

2.3.1. Vidutinė advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vienos bylos kaina

Prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos civilinės-administracinės bylos kaina svyravo nuo 376,9 Lt (Klaipėdos Tarnyboje) iki 427,1 Lt (Panevėžio Tarnyboje). Didžiausia vienos baudžiamosios bylos kaina buvo Šiaulių Tarnyboje (256,4 Lt), mažiausia baudžiamosios bylos kaina buvo Vilniaus Tarnyboje (177,4 Lt).

<i>Tarnyba</i>	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Pateiktų prašymų išmokėti užmokestį už suteiktą ATP civilinėse-	1054.0	1049.0	476.0	1371.0	1968.0	5918.0
Apskaičiuoto užmokesčio už ATP teikimą civilinėse-administracinėse bylose	408435.7	407434.0	171843.0	505031.5	422424.7	1915168.9
Vidutinė vienos bylos kaina	387.5	388.4	361.0	368.4	214.6	323.6
Pateiktų prašymų išmokėti užmokestį už suteiktą ATP baudžiamosiose bylose	8417.0	3297.0	4005.0	2648.0	3225.0	21592.0
Apskaičiuoto užmokesčio už ATP teikimą baudžiamosiose bylose dydis	1727561.2	767993.1	783026.7	654238.2	604872.0	4537691.1
Vidutinė vienos bylos kaina	205.2	232.9	195.5	247.1	187.6	210.2

2010 m. vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 323,6 Lt (75,1 Lt mažesnė nei 2009 m.), vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 210,2 Lt (12,5 Lt didesnė nei 2009 m.).

2009 m. vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 398,7 Lt, vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 197,7 Lt.

2008 m. vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 280 Lt, vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 200 Lt.

Vidutinės prireikus antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kainos mažesnėjimui (lyginant 2010 m. ir 2009 m.) galejo turėti įtakos 2010 m. vasario mėn. 12 d. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos sprendimas dėl savarankiškų reikalavimų santuokos nutraukimo ir kitose bylose (daug reikalavimų, kurie anksčiau buvo laikomi savarankiškais, nustojo būti tokiais laikomi, todėl sumažėjo išmokėtas užmokestis už papildomus savarankiškus reikalavimus (+20% už kiekvieną papildomą savarankišką reikalavimą)).

2.3.2. Vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vienos bylos kaina

Nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos civilinės-administracinės bylos kaina svyravo nuo 442,6 Lt (Kauno Tarnyboje) iki 658,7 Lt (Vilniaus Tarnyboje). Didžiausia vienos baudžiamosios bylos kaina buvo Kauno Tarnyboje (259,2 Lt), mažiausia baudžiamosios bylos kaina buvo Šiaulių Tarnyboje (233,9 Lt).

<i>Tarnyba</i>	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Civilinių-administracinių bylų, kuriose pradėta teikti ATP 2010 m., skaičius	1,089.00	971.00	934.00	822.00	468.00	4,284.00
Išmokėtas užmokestis civilinėse-administracinėse bylose	717,262.50	429,751.24	475,781.58	416,454.55	282,954.55	2,322,204.42
Vidutinė vienos bylos kaina	658.64	442.59	509.40	506.64	604.60	542.06
Baudžiamųjų bylų, kuriose	3314.0	2774.0	1539.0	1635.0	1451.0	10713.0

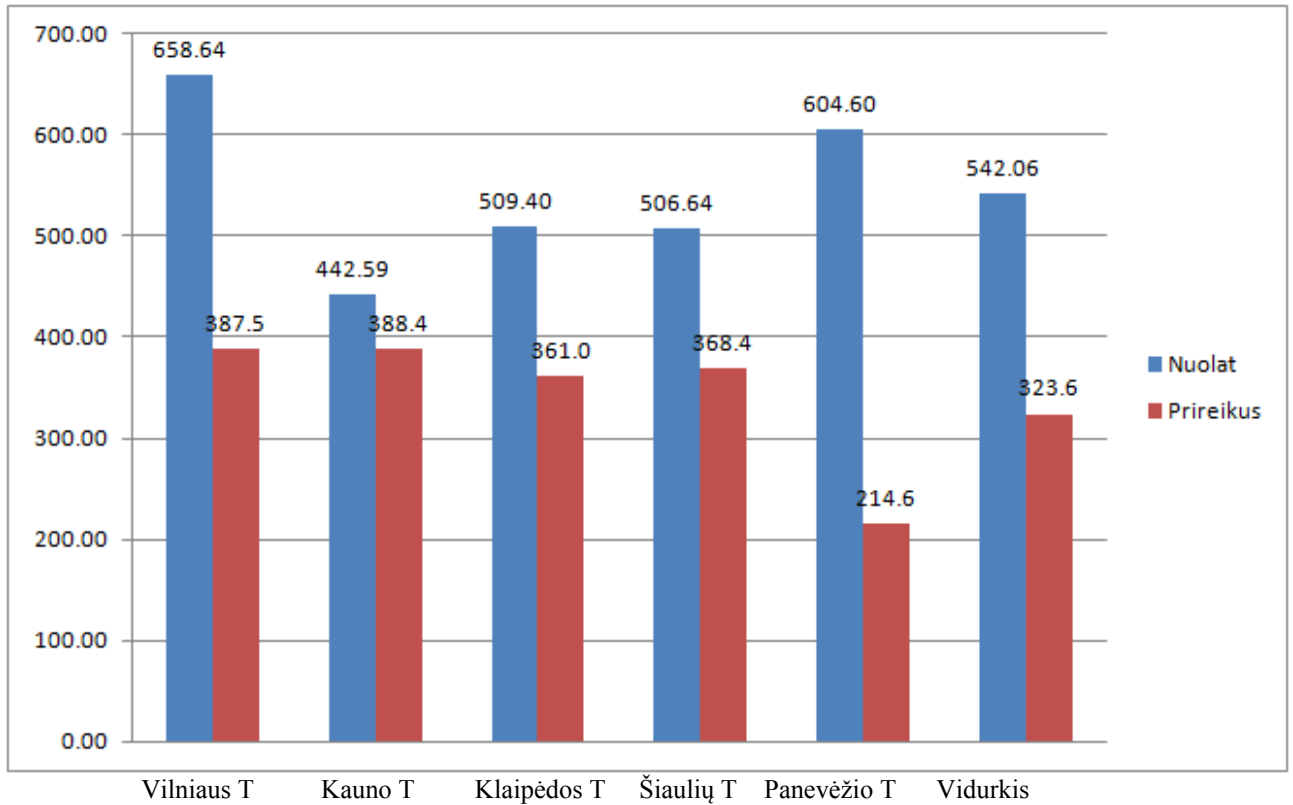
pradėta teikti ATP 2010 m., skaičius						
Išmokėtas užmokestis baudžiamosiose bylose	792516.7	718924.4	356159.8	293165.0	345360.6	2506126.5
Vidutinė vienos bylos kaina	239.1	259.2	231.4	179.3	238.0	233.9

2010 m. vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 542,1 Lt (34,9 Lt didesnė nei 2009 m.), vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 233,9 Lt (16,3 Lt didesnė nei 2009 m.).

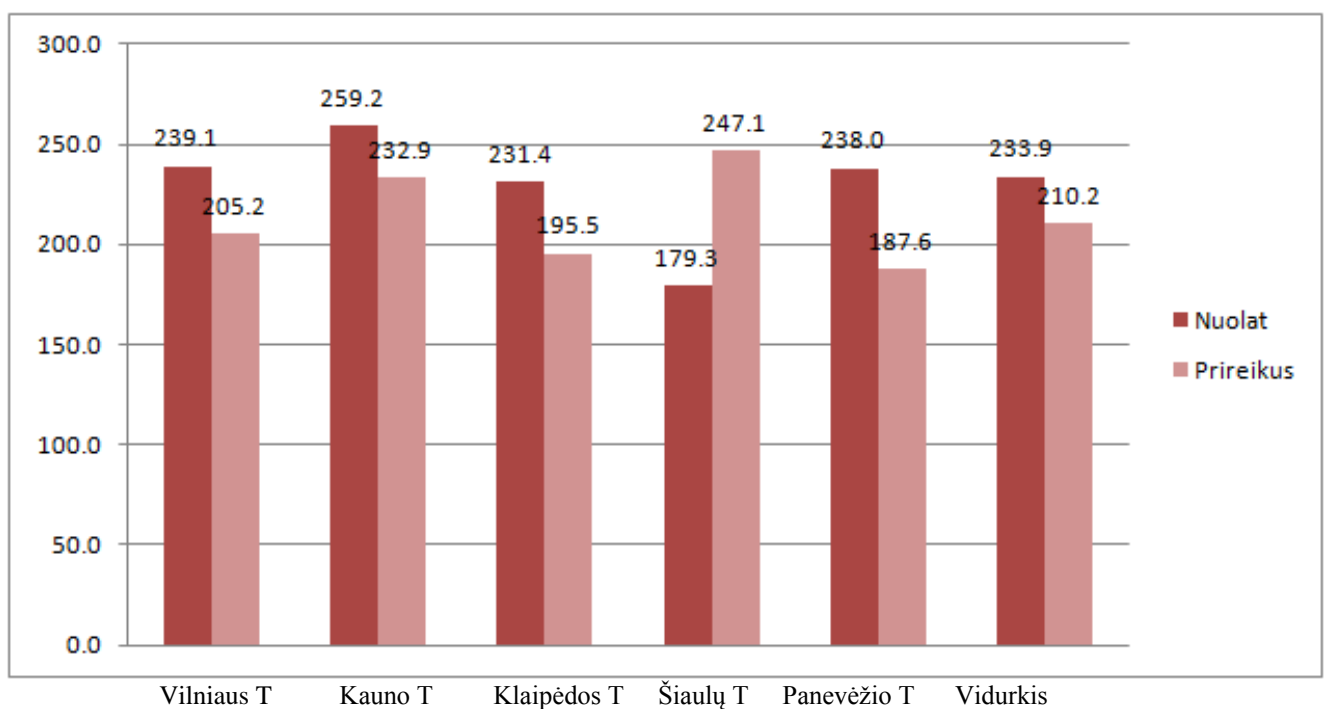
2009 m. vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 507,2 Lt, vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 217,6 Lt.

2008 m. vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 699 Lt (apie 200 Lt didesnė nei 2009 m.), vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 335 Lt (117 Lt didesnė nei 2009 m.).

Vienos bylos kainos palyginimas advokatų nuolat ir prireikus teikiančių ATP civilinėse-administracinėse bylose

Vienos bylos kainos palyginimas advokatų nuolat ir prireikus teikiančių ATP baudžiamosiose bylose

2.3.3. Nuolat ir prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinės bylos kainos palyginimas

2010 m. advokato, nuolat teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vidutinė vienos bylos kaina yra didesnė už advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vidutinę vienos bylos kainą (civilinių-administracinių bylų – 218 litų, baudžiamųjų bylų – 23,7 litais).

2009 m. advokato, nuolat teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vidutinė vienos bylos kaina taip pat buvo didesnė už advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vidutinę vienos bylos kainą (civilinių-administracinių bylų – 108 litais, baudžiamųjų bylų – 20 litų).

Paminėtina, kad priežastys, dėl kurių nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos bylos kaina yra didesnė nei prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos bylos kaina yra tokios pačios kaip 2009 ir 2008 m.: dauguma advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, nesutinka arba sutinka labai nenoriai vykti į kitą miestą teikti teisinę pagalbą, kadangi sugaišta daug laiko kelionėje; advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, atsisako dirbti su didelės apimties bylomis; advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, atsisako vykti arba vyksta nenoriai į Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą; advokatai, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą prireikus, turi ir privačių susitarimų, nesusijusių su įsipareigojimais Tarnybai, bei gali atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą (dėl užimtumo kitoje byloje, dėl specializacijos ar dėl kitų priežasčių); einamaisiais metais advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, vidutinę vienos bylos kainą mažina ir tai, kad jie pateikia prašymus išmokėti užmokestį už suteiktą teisinę pagalbą, teiktą ankstesniais metais (2005-2007 m.), tai yra jiems išmokamas užmokestis pagal sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą metu galiojusi MMA dydį. Advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, užmokestis mokamas pagal einamaisiais metais nustatytą MMA dydį (jie gauna fiksuoto dydžio užmokestį – 7,5 MMA).

III. TARNYBŲ VEIKLA, ORGANIZUOJANT PIRMINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ

2010 m. Tarnybos negavo nei vieno prašymo organizuoti pirminės teisinės pagalbos teikimą pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 15 straipsnio 8 dalį (kai pareiškėjas pirminės teisinės pagalbos kreipiasi dėl tos savivaldybės, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, įstaigos veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės tarnautojas informuoja pareiškėją apie galimą interesų konfliktą bei informuoja, kad pareiškėjas dėl pirminės teisinės pagalbos suteikimo gali kreiptis į Tarnybą).

Informacija apie priemones, kurių buvo imtasi, vykdant Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytą funkciją

Nuo 2008 m. liepos 1 d. Tarnyboms Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymu suteikta nauja funkcija – koordinuoti pirminės teisinės pagalbos teikimą atitinkamo apygardos teismo veiklos teritorijoje.

2010 m. Kauno Tarnyba suorganizavo 1 susitikimą su 17 Kauno Tarnybos veiklos teritorijoje esančių savivaldybių atstovais, teikiančiais pirminę teisinę pagalbą. Atsižvelgdama į pirminę teisinę pagalbą teikiančių institucijų atstovų prašymus parengti supaprastintą pirminę teisinę pagalbą teikiančių institucijų ataskaitų tvarką ir formas, Kauno Tarnyba sukūrė ir išsiuntė pirminę teisinę pagalbą organizuojančioms institucijoms rekomendacinio pobūdžio vieningą ir tikslią elektroninę ataskaitų pateikimo tvarką ir formas. Pirminę teisinę pagalbą teikiantiems asmenims pateikus

ataskaitas už 2010 m. žymiai sumažėjo ataskaitų rengimo problemų (atitinkamos savivaldybės gyventojų skaičiaus nustatymas, panaudota lėšų suma, lėšos skirtos pirminei teisei pagalbai ir t.t.), kadangi pasirinkus norimą savivaldybę, dauguma duomenų į lentelę įrašomi automatiškai.

Atsižvelgiant į pareiškėjams siųstus raštus dėl netinkamai užpildytų prašymų (267 vnt.) ir gautą prašymų dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo skaičių (3661 vnt.), Kauno tarnyba vidutiniškai gavo 7,3 proc. ($267/3661*100=7,3\%$) pirminės teisinės pagalbos specialistų netiksliai (netinkamai) užpildytų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą nuo visų gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą. Šis skaičius nėra tikslus, kadangi nėra galimybės tiksliai nustatyti, ar prašymas, pateiktas Tarnybai, užpildytas paties pareiškėjo ar pirminę teisinę pagalbą teikiančio specialisto (prašyme nėra žymos apie tai, kad jį pildo pirminę teisinę pagalbą teikiantis specialistas). Dėl to, Kauno Tarnybos nuomone, yra tikslinga prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą formoje įrašyti skiltį „Asmens, pildžiusio prašymą, duomenys.“

Šiaulių Tarnyba nurodė, kad 2010 m. koordinuojant pirminės teisinės pagalbos teikimą, pastebėta, kad pasitaiko netiksliai užpildytų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą, prašymai pildomi, nors akivaizdžiai matomas pareiškėjo prašymo neperspektyvumas arba pajamos viršija Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius, gaunami prašymai be dokumentų, patvirtinančių asmens teisę į antrinę teisinę pagalbą.

Vykdydama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 9 str. 3 d. 1 p. nustatytą pirminės teisinės pagalbos teikimo koordinavimo funkciją, Tarnyba teikė savivaldybių institucijoms metodinę pagalbą, įgyvendinant joms priskirtas funkcijas pirminės teisinės pagalbos srityje. Ši pagalba apėmė pirminę teisinę pagalbą teikiančių specialistų konsultavimą, įvairios informacinės medžiagos teikimą susitikimų metu, telefonu ir elektroniniu paštu.

Vilniaus Tarnyba pažymėjo, kad 2010-10-20 buvo suorganizuotas susitikimas su savivaldybių darbuotojais, organizuojančiais ir teikiančiais pirminę teisinę pagalbą, kurio metu aptartos problemos, kylančios teikiant pirminę teisinę pagalbą ir nagrinėjant savivaldybių siunčiamus prašymus dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo. Susitikimo metu savivaldybių specialistams pateiktos rekomendacijos, kaip pildyti prašymus dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo ir kokius dokumentus būtina pridėti, o taip pat aptartos savivaldybių institucijų veiklos organizuojant ir teikiant pirminę teisinę pagalbą ataskaitų rengimo problemos. Susitikimo metu savivaldybių specialistams padalinta medžiaga apie tai, kaip apskaičiuoti turto ir pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti ir antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydį bei suteikta kita informacija, reikšminga teikiant pirminę teisinę pagalbą.

Be anksčiau minėto susitikimo, 2010 metais Vilniaus Tarnyba taip pat organizavo atskirus susitikimus Šalčininkų, Švenčionių, Zarasų rajono ir Druskininkų savivaldybėse su šių savivaldybių darbuotojais bei gyventojais. Šių susitikimų metu su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais specialistais buvo aptartos problemos, kylančios jų veikloje bei pateikti pasiūlymai dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo tobulinimo.

Panevėžio Tarnyba informavo, kad organizavo 1 susitikimą su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais specialistais.

IV. PROBLEMOS, TRUKDANČIOS TINKAMAI ĮGYVENDINTI TARNYBŲ FUNKCIJAS IR JOMS KELIAMUS UŽDAVINIUS, TARNYBŲ VEIKLOS TRŪKUMUS ĮTAKOJANTYS VEIKSNIAI, PRIEMONĖS, KURIŲ NUMATOMA IMTIS TOBULINANT TARNYBŲ VEIKLĄ

Tarnybos ataskaitose nurodė šias problemas, trukdančias tinkamai įgyvendinti jų funkcijas ir joms keliamus uždavinius:

1. 2010 m., kaip ir 2009, 2008 ir 2007 m., Tarnybų veiklai įtakos turėjo atskirų pareiškėjų piktnaudžiavimas savo materialia teise – teise gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis. Šie pareiškėjai lankosi Tarnybose beveik kiekvieną dieną,

pateikia didelį skaičių prašymų, Tarnybos patalpose triukšmauja, grasina Tarnybos darbuotojams. Didėjant piktnaudžiaujančių pareiškėjų skaičiui, didėja Tarnybos specialistų darbo krūvis, Tarnybos specialistai priversti nuolat susirašinėti su teismais ir kitomis institucijomis, o tai reikalauja didelių darbo laiko sąnaudų, apsunkinamas darbo procesas.

2. Tarnybos nurodė, kad žmogiškieji išteklių, įgyvendinant priskirtas funkcijas, siekiant tinkamai teikti antrinę teisinę pagalbą, nebuvo pakankami. Darbuotojai neturi galimybės kelti kvalifikacijos dėl didelio darbo krūvio, o nepakankamas finansavimas riboja darbuotojų finansinio skatinimo galimybę.

3. Tarnybose nėra įdiegta informacinė sistema, kuri leistų optimizuoti sprendimų priėmimo ir antrinės teisinės pagalbos teikimo kontrolės procesą. Nuo 2009 m. Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio ir Klaipėdos Tarnybose pradėta naudoti informacinė sistema „KOORDIS“, padėsianti lengvai ir operatyviai koordinuoti antrinės teisinės pagalbos teikimą baudžiamosiose bylose, tikrinti informaciją, užtikrinti nepertraukiamą gynėjo dalyvavimą baudžiamosiose bylose. 2011-07-01 pasibaigia sutartis dėl KOORDŽIO programos priežiūros ir tobulinimo su šiuo metu šias paslaugas atliekančia įmone, todėl organizuojamas naujas viešasis pirkimas, kurį atlieka Šiaulių Tarnyba. Parengtoje techninėje specifikacijoje nurodyta, kad naujas paslaugos teikėjas privalės patobulinti programą KOORDIS, kad ši galėtų skaičiuoti nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų krūvį.

4. Kaip opią problemą Tarnybos nurodė nepakankamą finansavimą šiai viešajai paslaugai. Tarnyboms kildavo problemų per teisės aktų nustatytus terminus atsiskaityti su antrinę teisinę pagalbą teikiančiais advokatais.

5. Kauno ir Panevėžio Tarnybų veiklos teritorijose trūksta advokatų, kurie sudarytų sutartis su Tarnyba ir teiktų antrinę teisinę pagalbą. Tarnybos siūlo inicijuoti įstatymo pataisas ir numatyti galimybę sudaryti antrinės teisinės pagalbos teikimo sutartis su advokatų padėjėjais.

6. Šiaulių Tarnybai yra labai aktualus patalpų klausimas. Tarnybos nuomojamų patalpų kaina nebeatitinka šiuo metu egzistuojančių rinkos kainų. Tarnyba yra išsiskolinusi 677100,00 litų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, todėl tikslinga spręsti patalpų nuomos klausimą. Teisingumo ministerija sprendžia klausimą dėl galimybės perduoti Šiaulių Tarnybai patikėjimo/panaudos teise valstybei priklausančias patalpas.

7. Kauno Tarnyba nurodė, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnai, prokurorai, teismai dažnai priima nemotyvuotus nutarimus ar nutartis dėl gynėjo skyrimo. Gynėjas paskiriamas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 51 straipsnio 2 dalį dėl to, kad asmuo neturi pakankamai lėšų (nors būtent šiam pagrindui patikrinti buvo įsteigtos tarnybos), dvylika klasių baigęs asmuo, laikomas menko išsilavinimo ir pan. ar visai be motyvų. Tarnybai apskundus šias nutartis, teismai atsisako nagrinėti Tarnybos skundus motyvuodami tuo, kad jos neskundžiamos. Tarnyba, vykdydama šias Teismo nutartis, privalo parinkti įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam gynėją be jokio teisinio pagrindo. Dėl šios priežasties padidėja valstybės išlaidos.

Paminėtina, kad Teisingumo ministerija raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą ir Nacionalinę teismų administraciją, pažymėdama, kad, BPK 51 straipsnio 2 dalyje nurodyta ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo teisė pripažinti gynėjo dalyvavimą būtinu nėra absoliuti, todėl šia teisės norma gali būti vadovaujama tik įvertinus priežastis, veiksnius, įrodymus ir argumentus, pagrindžiančius galimą įtariamąjį (kaltinamąjį) teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, kurie, be kita ko, turėtų atsispindėti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarime ar teismo nutartyje. Šią išvadą lemia BPK 51 straipsnio 2 dalyje nurodytas imperatyvus reikalavimas gynėjo dalyvavimą būtinu pripažinti tik motyvuotu nutarimu ar nutartimi.

V. ANTRINE TEISINE PAGALBA PASINAUDOJUSIŲ ASMENŲ NUOMONĖ APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS KOKYBĘ

Kauno Tarnyba, išnagrinėjusi 51 pareiškėjų anketą apie advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos kokybę, nustatė, kad net 45 pareiškėjai suteiktų paslaugų kokybę įvertino puikiai, 50 pareiškėjų nurodė, kad advokatas išsamiai išklausė ir gerai įsigilino į jų problemas, 51 pareiškėjas nurodė, kad advokatas laiku parengė dokumentus. Dauguma anketas pildžiusių pareiškėjų nurodė, kad liko patenkinti suteikta kvalifikuota antrine teisine pagalba. Vienoje anketoje pateiktas siūlymas skatinti advokatus už gerą darbą.

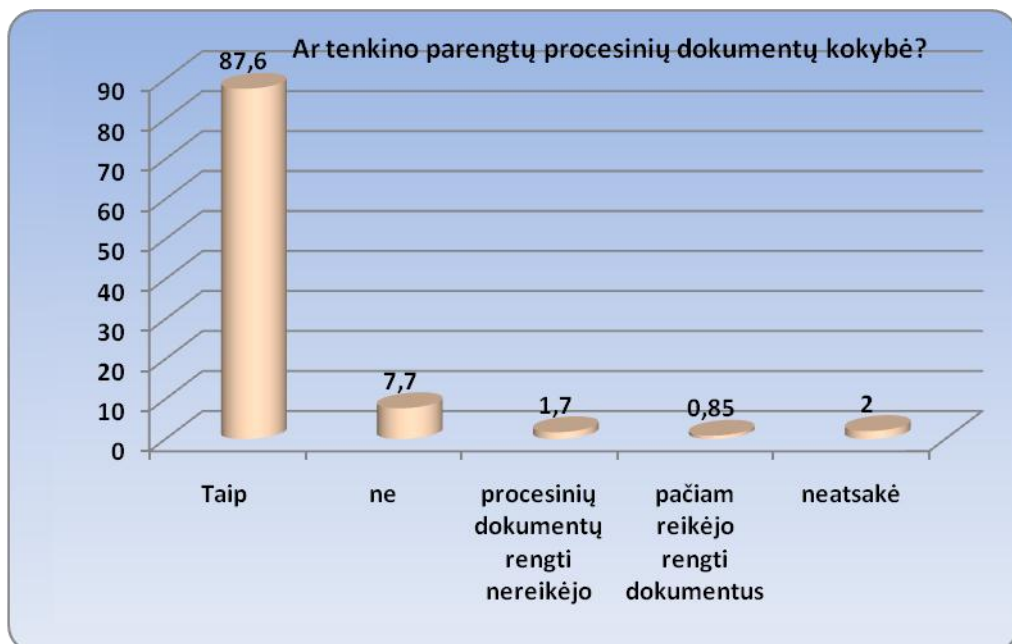
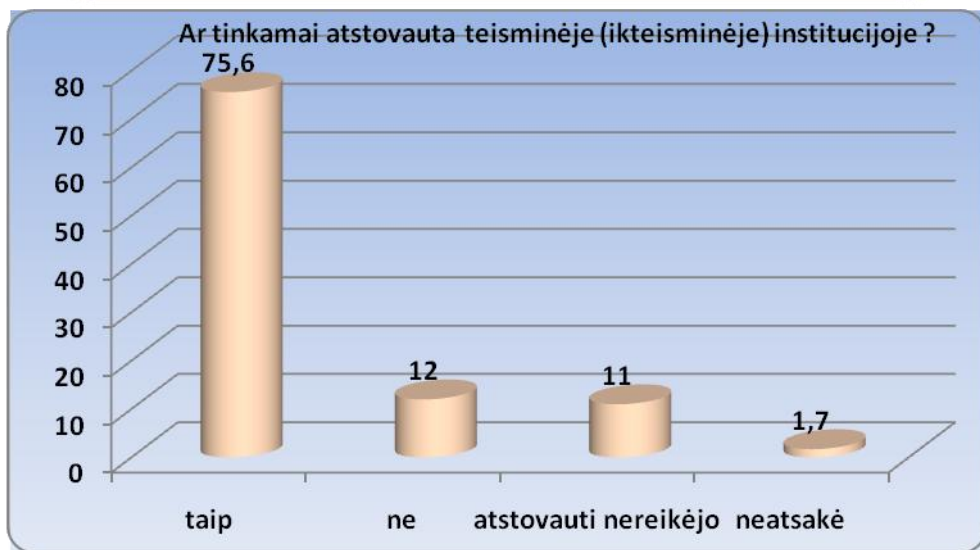
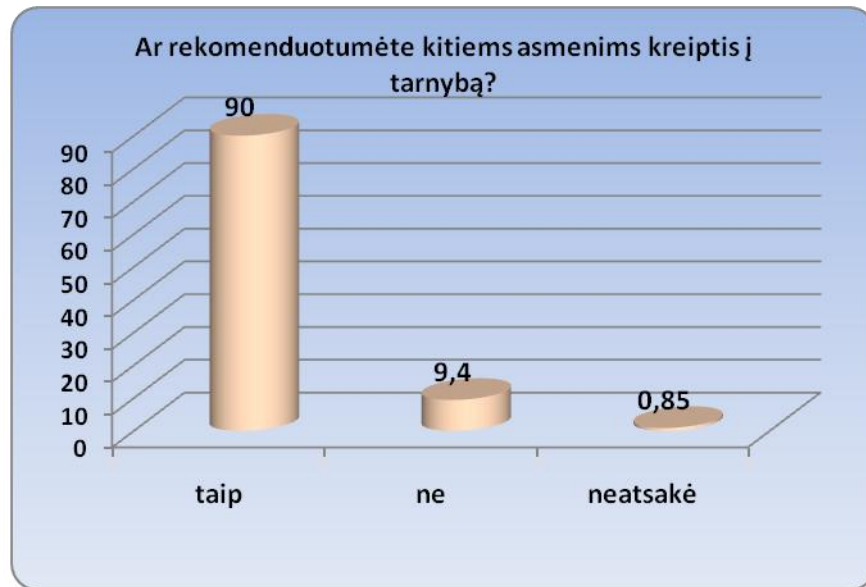
Vilniaus Tarnyba, išnagrinėjusi 32 pareiškėjų anketą apie advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos kokybę, nustatė, jog didžiosios dalies respondentų nuomonė advokatų, teikusių jiems antrinę teisinę pagalbą kokybės atžvilgiu, yra teigiama. Tačiau, iš duomenų matomi ir tam tikri neigiami aspektai, susiję su advokato skiriamu dėmesiu pareiškėjui, bylai, atstovavimu teismuose. Kai kurių respondentų nuomone, advokatai dėl didelio darbo krūvio, nesigilina į bylos esmę, atstovauja jų interesams atsainiai. 19 pareiškėjai manė, kad advokatas išsamiai išklausė ir gerai įsigilino į jų problemą. 18 pareiškėjai manė, kad advokatas laiku parengė dokumentus, 16 pareiškėjų manė, kad dokumentai buvo parengti tinkamai. 19 pareiškėjų manė, kad advokatas tinkamai atstovavo jų interesams. 23 pareiškėjai siūlytų pasinaudoti antrine teisine pagalba savo pažįstamiems, artimiesiems.

Klaipėdos Tarnyboje asmenų anonimiškai pareiškusių nuomonę apie suteiktą antrinę teisinę pagalbą buvo tik keletas. Tačiau Klaipėdos Tarnyba 2011 m. sausio mėn. pradžioje savo iniciatyva atliko tyrimą, kurio metu remiantis Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos kolegijoje 2009-09-10 pritartoms vieningoms anketoms, telefonu apklausė 50 asmenų, kuriems buvo ar yra teikiama antrinė teisinė pagalba. 48 pareiškėjai manė, kad advokatas išsamiai išklausė ir gerai įsigilino į jų problemą. 46 pareiškėjai manė, kad advokatas laiku ir tinkamai parengė dokumentus. Toks pats skaičius pareiškėjų siūlytų pasinaudoti antrine teisine pagalba savo pažįstamiems, artimiesiems. 29 pareiškėjų manė, kad advokatas tinkamai atstovavo jų interesams.

Panevėžio Tarnyba, išnagrinėjusi 50 pareiškėjų anketų apie advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos kokybę, nustatė, kad net 41 pareiškėjas buvo patenkintas parengtais procesiniais dokumentais ir 35 pareiškėjai manė, kad advokatas tinkamai jį atstovavo teisme ar ikiteisminio tyrimo institucijoje. 30 pareiškėjų nurodė, kad advokatas išsamiai išklausė ir gerai įsigilino į jų problemas. Darytina išvada, kad dauguma anketas pildžiusių pareiškėjų liko patenkinti suteikta kvalifikuota antrine teisine pagalba, nes net 42 respondentai nurodė, kad rekomentuodų savo artimiesiems ir pažįstamiems kreiptis į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo.

Šiaulių Tarnyba, išnagrinėjusi 50 pareiškėjų anketą apie advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos kokybę, nustatė, kad daugiau nei pusė apklaustųjų t. y. 38 pasisakė, jos advokatas išsamiai ir gerai išklausė ir gerai įsigilino į problemą, 45 apklausoje dalyvavusių pareiškėjų pasisakė, kad advokatas laiku parengė procesinius dokumentus, visi apklausti pareiškėjai t.y. 50 tvirtino, jog advokatų procesiniai dokumentai buvo parengti tinkamai, 45 pareiškėjai tvirtino, jog advokatas tinkamai atstovavo pareiškėjo interesus. 48 pareiškėjai tvirtino, jog rekomenduotų savo pažįstamiems ir artimiesiems kreiptis į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą su prašymu dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo. Darytina išvada, kad Šiaulių tarnyboje advokatų teikiamos antrinės teisinės pagalbos paslaugos kokybiškos ir efektyvios.

Apibendrinti duomenys:

VI. KITA INFORMACIJA

2009 m. sumažinus valstybės biudžeto lėšų asignavimus, skiriamus šiai programai, buvo sprendžiamas klausimas dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos apimčių mažinimo, siekiant išvengti didelių kreditorinių įsiskolinimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 707 (toliau – Nutarimas) buvo 25 proc. sumažinti metiniai pajamų lygiai antrinei teisinei pagalbai gauti. Lietuvos Respublikos 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1717 pratęstas nutarimo galiojimas iki 2011 m. gruodžio 31 d.

SANTRAUKA

1. 2010 m. gauta 9,22 proc. daugiau prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą nei 2009 m. (2008 m. – 11067 prašymai, 2009 m. – 14674 prašymai, 2010 m. – 16027 prašymai).

2. Lyginant 2008 m. 2009 m. ir 2010 m. duomenis, darytina išvada, kad kasmet didėjo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius (2008 m. – 10135 sprendimai, 2009 m. – 13329 sprendimai, 2010 m. – 14589 sprendimai).

3. 2010 m. buvo priimta daugiau sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą, nei 2009 m. (2010 m. – sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą sudarė 11,72 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus, 2009 m. – 8,2 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus).

4. 2009 ir 2010 m. priimta vienodai sprendimų (vertinant procentine išraiška nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus) dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo (2009 m. ir 2010 tokie sprendimai sudarė 6,6 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus).

6. 2010 m. antrine teisine pagalba pasinaudojo 12,56 proc. daugiau asmenų nei 2009 m. (2009 m. – 41883 asmenys, 2010 m. – 47142 asmenys).

5. 2010 m. apskūstas panašus skaičius Tarnybų sprendimų kaip ir 2009 m. (2009 m. – 134 sprendimai, 2010 m. – 137 sprendimai).

7. Tarnybos įgyvendindamos pirminės teisinės pagalbos teikimo atitinkamo apygardos teismo veiklos teritorijoje koordinavimo funkciją, bendradarbiavo su savivaldybių institucijomis, kartu sprendamos su pirminės teisinės pagalbos organizavimu ir teikimu susijusias problemas.

8. Tarnybos kaip opiausią problemą organizuojant antrinės teisinės pagalbos teikimą, išskyrė nepakankamą tarnautojų ir/ar darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičių ir nepakankamą finansavimą užmokesčiui už suteiktą antrinę teisinę pagalbą mokėti.

PASIŪLYMAI

1. Nėra užtikrinama vienoda Tarnybų praktika, priimant sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (t. y. kokiais atvejais prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą paliekamas nenagrinėtu ar priimamas sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą). Atsižvelgiant į tai, siūlytina šias problemas apsvarstyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijoje, siekiant užtikrinti vieningą antrinės teisinės pagalbos organizavimo praktiką.